

Landoltse ringen al in 1903 bekend

Naar aanleiding van de NHG-standaard refractieafwijkingen wil ik het volgende opmerken. In 1970 schreef ik in dit blad een artikel 'Het oogheeskundige onderzoek in de huisartspraktijk'.¹ Ik ging toen van de veronderstelling uit dat het tot de taak van de huisarts behoorde een goed oogheeskundig onderzoek – waaronder een refractiebepaling – te kunnen uitvoeren. Dat was niet zo'n wonder, want dat had ik tijdens het co-assistentenschap oogheeskunde geleerd, waarbij wij gebruik maakten van het *Leerboek der oogheeskundige onderzoekingsmethoden* van prof. dr. H.J.M. Weve uit 1942.² In dat boek worden ongeveer vijftig pagina's gewijd aan de refractieafwijkingen en worden ook de ringen van Landolt al vermeld, die veel later, omstreeks 1970, door TNO de beste afbeeldingen genoemd werden voor bepaling van de gezichtsscherpte.

Nu wij – de leden van de NHG-studiegroep 'Geschiedenis van de huisarts' – de huisarts in het interbellum bestuderen, was ik geïnteresseerd in het leerboek oogheeskunde dat de studenten in dat interbellum, de periode 1920-1940, tijdens hun studie gebruikten. Omdat Weve in het voorwoord van zijn leerboek vermeldt dat zijn boek is op te vatten als een vervolg op het werk van M. Straub *Handleiding bij het oogheeskundig onderzoek*, heb ik van dat boek de 2e druk uit 1903 bekeken.³ Welnu, in dat boek staat al een beschrijving van het refractieonderzoek, waarbij ook de ringen van Landolt genoemd worden. In 1903 diende de kandidaat dat onderzoek bij het artsexamen te beheersen.

Deze literatuur wordt bij de standaard niet vermeld. Het verdient misschien aanbeveling bij het publiceren van sommige bijdragen deze NHG-studiegroep om commentaar te vragen.

G.J. Bremer

1 Bremer GJ. *Het oogheeskundig onderzoek in de huisartspraktijk*. *Huisarts Wet* 1970;13:181-3.

2 Weve HJM. *Leerboek der oogheeskundige onderzoekingsmethoden*. Leiden: Stenfert Kroese

Uitgeversmij, 1942.

3 Straub M. *Handleiding bij het oogheeskundig onderzoek*. Leiden: Van Doesburgh, 1903.

Vorm of vent

Hoewel Zaat in zijn commentaar 'Vorm of Vent' (H&W 2002;45(1):6-7) de 'Club van 100' helaas als 'dissident groepje kikkerchatters' neerzet, geeft hij een goede opdracht en boodschap mee aan ons nieuwe LHV-bestuur. In zijn commentaar houdt hij een pleidooi voor het kritisch kijken naar de waarde van onze kennis, voor meer onderzoek naar de wetenschappelijke onderbouwing vanuit de basis van datgene wat wij doen en voor meer wetenschappelijk onderzoek door huisartsen en meer publicaties. De inbreng van huisartsen is daarin de laatste tijd gedaald, zo stelt hij.

Recent sprak ik een Nederlandse specialist die in het buitenland een privé-kliniek begon uit onvrede met zijn Nederlandse werksituatie. Het was hem de laatste jaren opgevallen dat bij wetenschappelijke internationale congressen deelname en inbreng van Nederlandse collega-specialisten ook enorm is teruggelopen, vergeleken met enkele jaren geleden. En ook hij vond dat zorgelijk. Een beroepsgroep die niet meer in zichzelf investeert en meegaat in zorgvernieuwing en -verbetering bouwt achterstand op en gaat teloor. Met Zaat hoop ik van ganser harte dat onder Vos en de zijnen weer een klimaat geschapen wordt dat de huisartsen stimuleert tot niet alleen het gemotiveerd neerzetten van een goed product, maar ook tot een actieve bijdrage in de verdere ontwikkeling en onderbouwing daarvan.

Niet het 'ge-chat' van de 'Club van 100' is voor de door Zaat geschetste teloorgang verantwoordelijk zoals we allen weten, maar zijn zorgen zijn terecht en maken de inspanningen van de 'Club van 100' juist meer dan nodig!

Rim Posthumus, *huisarts te Goes*

Vraagverheldering en de bierkaai

Sinds de jaren zeventig wordt het onderscheid gepropageerd tussen de klacht/de aandoening enerzijds en de hulpvraag van de patiënt aan de huisarts anderzijds. Omdat veel patiënten zich niet 100% bewust zijn van hetgeen zij de huisarts willen/kunnen vragen en omdat de huisarts de vraag degelijk moet kennen om te weten wat er van haar of hem verwacht wordt, wordt aangeraden tijd te steken in de verheldering van de hulpvraag. Deze uiterst relevante activiteit wordt zoals bekend vraagverheldering genoemd. Het eerste Cahier uit de serie over Communicatie en Attitude was eraan gewijd, alsmede een aanzienlijk deel van het NHG-congres in 1999. En terecht, want nog steeds wordt er veel medisch gehandeld zonder dat er zekerheid bestaat of een en ander aansluit bij de behoeften van de patiënt, hetgeen veel leed en wachtlijsten veroorzaakt en veel euro's kost.

Nu ontving ik onlangs ingesloten in Cahier 20 van de eerder genoemde serie de geplastificeerde kaart over de Seksuologische anamnese door de huisarts. En wat lees ik daar achter vraagverheldering? Jammer genoeg niet: Wat kan ik voor u doen? Waarvoor heeft u mij nodig? Wat wilt u aan mij voorleggen of andere pogingen om het doel van de komst te achterhalen, maar.... Welke problemen ervaart u op seksueel gebied? Hoe lang bestaan de klachten? en nog een reeks anamnestiche vragen ... Jammer dus, ook al staat er vlak boven: 'Het taalgebruik kunt u naar eigen wens aanpassen'.

Hans van der Voort